

El voluntariat inclusiu

El voluntariat en primera persona potencia una mirada més completa i enriquidora de nosaltres mateixos, del què podem rebre i donar

Tothom pot fer un voluntariat? Quin paper podria tenir una persona atesa als nostres serveis en el benestar d'una altra? Per què fer un voluntariat amb les complicacions que ja ens depara la vida?

Actualment a Sant Pere Claver gaudim de la col·laboració de 17 persones voluntàries – d'un total de 65– que alhora són ateses als serveis de la xarxa de salut mental. Participen en diversos projectes a la institució de manera habitual, assumint tasques de diferent grau de responsabilitat i complexitat, com qualsevol altra persona voluntària .

Per exemple, al servei de **Suport a la Vida Independent** fa dos anys que realitzem un taller de cuina amb adolescents usuaris de l'Hospital de Dia. Aquest taller està dinamitzat per la Rosa, voluntària que també és atesa a diferents serveis de l'entitat.

Com podreu imaginar, cuinar amb cinc adolescents ja és una tasca difícil. El fet que aquests estiguin debutant amb dificultats relacionades amb la salut mental, augmenta de manera significativa la complexitat del taller. I que la voluntària que ho dinamitza pateixi trastorn mental, afegeix una riquesa i alhora ens requereix que estem atents a les dinàmiques que es generen.

Tot va sorgir durant un debat entre els nois i noies, que comparaven la qualitat del càtering en els diferents dispositius de la xarxa de salut mental. De manera natural, la Rosa els va dir que el menjar a la unitat X li semblava molt bo. “Però Rosa, tu ets infermera o psicòloga o què?”, li va preguntar una de les noies. I la Rosa li va respondre que coneixia la qualitat del menjar allà perquè hi havia estat ingressada. La reacció va ser immediata: les noies del grup es van apropar per fer-li preguntes al respecte. Els nois, en canvi, van girar la mirada cap al treballador social que estava present per començar a fer preguntes sobre futbol. La setmana següent ja ho comentaven entre tots i totes sense cap dificultat.

Amb els grups següents la Rosa ho portava amb més naturalitat, generant-hi reaccions diverses entre els i les adolescents. A vegades l'han posat a prova, però generalment han tingut un tracte tendre i curós amb ella, establint una comunicació i una confiança diferents respecte a les que han tingut amb els professionals. Doncs, **tenir en consideració que la persona voluntària és tant fràgil com capaç, humanitza la relació i diposita un major grau de responsabilitat en l'usuari.**

Òbviament, com a regla general, el voluntari no està obligat a compartir el problema de salut mental que té, però sí que **ha de tenir una consciència per la gestió del patiment propi, per poder detectar moments en els que li calgui més suport** o fins i tot descansar.

L'altra cara de la moneda és l'impacte positiu que genera aquesta relació i activitat en la vida del voluntari. La possibilitat de **ser significatiu en la vida d'un altre, apreciar la capacitat d'ajudar a algú, donar valor a allò que jo puc oferir, realitzar una activitat amb sentit**, practicar el compromís, la constància i la comunicació assertiva, etc... **són, totes elles, accions que promouen el nostre benestar i que aporten salut.**

“Ser significatiu en la vida d'un altre, apreciar la capacitat d'ajudar o realitzar una activitat amb sentit són accions que promouen el nostre benestar i ens aporten salut”

Aposta ferma pel voluntariat en primera persona

Actualment, som unes quantes les entitats que **apostem per un voluntariat plenament inclusiu**. En el marc del Pla de Voluntariat de Sant Pere Claver, per exemple, a l'entrevista d'acollida a la persona voluntària **reflexionem conjuntament amb la persona** en quin tipus de tasca es vol implicar. L'experiència refereix que hi ha persones que els hi motiva molt poder aportar en el voluntariat la seva experiència personal. I n'hi ha d'altres que prefereixen formar part de projectes d'un caire diferent. La tasca de la persona responsable del Servei de Voluntariat **és estar atenta, detectar i acompanyar de manera personalitzada** cadascuna d'aquestes experiències. Inclús, a vegades, hem derivat a la persona a altres entitats perquè pogués trobar l'experiència de voluntariat que volia i podia assumir. Fins i tot, en algunes situacions, **hem valorat plegats les condicions i el moment vital**, arribant a la conclusió que no seria possible incorporar-la al nostre equip de voluntariat. De fet, això mateix ens ha passat també amb persones que no tenien cap diagnòstic de salut mental.

El voluntariat en primera persona ha suposat un repte per les entitats, que juntament amb la **Federació Catalana de Voluntariat Social**, estan treballant des de fa un any en el projecte "Voluntariat inclusiu", que té com a objectiu garantir la plena inclusió de totes les persones en l'àmbit del voluntariat. Per atendre degudament a aquesta nova realitat, el primer pas ha estat **redissenyar els plans de voluntariat de les entitats des d'una mirada inclusiva i accessible**. En aquest context, Sant Pere Claver ha tingut un pes important, ja que hem participat tant en les sessions de treball del projecte "Voluntariat inclusiu", som part del grup motor que ha dissenyat el nou curs de formació sobre Voluntariat i Salut Mental i formem part també del grup assessor en Salut Mental de la Federació Catalana de Voluntariat Social.

"El voluntariat en primera persona té com a objectiu garantir la plena inclusió de totes les persones en l'àmbit del voluntariat"

El voluntariat de per si ja suposa un **valor afegit** a la tasca realitzada pels professionals dels serveis. **Quan es tracta de voluntariat inclusiu aquest valor es multiplica**, pels beneficis que aporta a la persona atesa, a la persona voluntària i a la societat en què vivim. Doncs amb el voluntariat en primera persona es posa de manifest i es potencia una **mirada més completa i enriquidora de nosaltres mateixos, d'allò més vulnerable i més fort, de què podem rebre i donar**.

Rosa Pascual. Voluntària Servei de Voluntariat

Miriam Bonet. Coordinadora Servei de Voluntariat

Eshel Herzog. Coordinador Serveis de Suport a la Vida Independent

Enllaços d'interès

- Web **Sant Pere Claver – Fundació Serveis Socials**
- Web **Servei de Voluntariat**
- "La Càpsula" **El voluntariat, la transformació de la reflexió en acció**
- Llegeix més articles a "**La Càpsula**"

Share